

Kapittel

VOOR DE CIVIELE ORDEN

J.k.n.
Raad
Griffie

Aan: Burgemeesters

Datum 29 januari 2019	Uw kenmerk	Contactpersoon	Onderwerp Informatie decoratiestelsel
Bijlagen 1	Ons kenmerk KNO / 2019 / 14329	Doorkiesnummer 070-3751200	

Geachte burgemeester,

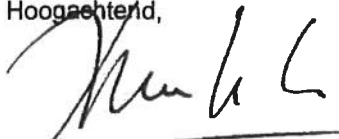
Afgelopen najaar heeft het Kapittel voor de Civiele Orden een drietal provincies bezocht waarbij er met een aantal van u is gesproken over recente ontwikkelingen in het decoratiestelsel in Nederland. Naar aanleiding van deze vruchtbare ontmoetingen en naar aanleiding van recente casuïstiek heeft het Kapittel zich nader juridisch laten voorlichten over de positie van de burgemeester ten opzichte van de gemeenteraad bij de uitoefening van zijn taken voor het decoratiestelsel.

De commissaris van de Koning is, anders dan de burgemeester, geen verantwoording verschuldigd aan provinciale staten met betrekking tot zijn taken voor het decoratiestelsel. Dit valt onder de zogenoemde rijkstaken. Derhalve is er specifiek gekeken naar de verstrekking van inlichtingen aan de raad over decoratievoordrachten. Deze informatie delen wij graag met u aan de hand van bijgevoegd informatief document.

Beoogd wordt met dit document om aan u achtergrondinformatie te verschaffen over de wettelijke grondslagen van uw positie in het decoratiestelsel ten opzichte van de raad. Tevens worden de mogelijkheden en beperkingen geduid om de raad te informeren over het decoratiebeleid dat u als burgemeester uitvoert.

Indien er sprake is van specifieke casuïstiek waarbij de raad u om inlichtingen vraagt over een decoratiedossier kunt u zich vanzelfsprekend wenden tot de Kanselarij der Nederlandse Orden, in afstemming met uw commissaris van de Koning, om u bij te laten staan en u nader te laten adviseren.

Hoogachtend,

Prof. mr. J.G. de Hoop Scheffer
Voorzitter van het Kapittel voor de Civiele Orden

Bezoekadres Postbus 30436 T. 070 375 12 00
Nassaulaan 18 2500 GK Den Haag info@kanselarij.nl lintjes.nl

ter info

Notitie

Koninklijke onderscheidingen:

Positie burgemeester en verstrekking van
inlichtingen aan de gemeenteraad

Aan: Commissarissen van de Koning, burgemeesters

Van: Kapittel voor de Civiele Orden

Auteur: Kanselarij der Nederlandse Orden

Datum: januari 2019

Koninklijke onderscheidingen:

Positie burgemeesters en verstrekking van inlichtingen aan de gemeenteraad

Wettelijke grondslag voor de rol van de burgemeester in het decoratiestelsel

De grondslag voor de rol van de burgemeester bij de verlening van Koninklijke onderscheidingen is neergelegd in het Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau. In artikel 9 van dit Reglement is bepaald dat een voorstel tot verlening van een onderscheiding gericht moet zijn aan de burgemeester die het voorstel vervolgens met zijn advies aan de commissaris van de Koning zendt. Verder wordt in artikel 16 van het Reglement bepaald dat de onderscheiding door of namens de burgemeester wordt uitgereikt.

De rol van de burgemeester in het decoratiestelsel betreft geen eigenstandige taak van de burgemeester, desgevraagd moet men hierover verantwoording (kunnen) afleggen aan de raad.

Wat te doen bij vragen van de raad om inlichtingen over een decoratiedossier?

De burgemeester is in algemene zin verantwoordelijk verschuldigd aan de raad over het 'door hem gevoerde bestuur' op grond van artikel 180 Gemeentewet. Het is goed verdedigbaar dat informatie over individuele decorandi niet valt onder het door de burgemeester gevoerde bestuur in de zin van artikel 180 Gemeentewet en daarom ook niet aan (leden van) de raad behoeft te worden verstrekt.

De commissaris van de Koning is, anders dan de burgemeester, geen verantwoordelijkheid verschuldigd aan provinciale staten met betrekking tot zijn taken voor het decoratiestelsel. Dit valt onder de zogenoemde rijkstaken.

Allereerst wordt de burgemeester aangeraden om de raad proactief te informeren over het decoratiebeleid in algemene zin en over de rol van de burgemeester daarbij. Dit om te voorkomen dat de raad over concrete dossiers inlichtingen opvraagt. De burgemeester kan aan de raad voorhouden dat hij wel informatie over het gevoerde bestuur kan verstrekken, maar niet zal ingaan op individuele gevallen. De minister besluit uiteindelijk over de voordracht voor een onderscheiding. De rol van de burgemeester blijft beperkt tot het uitbrengen van een advies en het verrichten van de uitreiking.

Wordt er toch een verzoek om inlichtingen vanuit de raad ingediend over de inhoud van een specifieke decoratievoordracht, dan wordt aanbevolen om aan de raad voor te houden dat er wel informatie over het gevoerde bestuur kan worden verstrekt, maar dat niet zal worden ingegaan op individuele gevallen.

Openbaar belang

Indien de raad het verzoek om informatie over een individueel geval alsnog doorzet, is het voorts goed verdedigbaar dat de burgemeester het verstrekken van die informatie mag weigeren omdat dit in strijd is met het openbaar belang. Het begrip 'openbaar belang' wordt in de Gemeentewet niet verder uitgewerkt, maar algemeen wordt aangenomen dat de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van decorandi en van degenen die de voordracht hebben gedaan redenen geven om het verstrekken van inlichtingen te weigeren. De in artikel 10 en 11 van de Wet openbaar bestuur genoemde belangen kunnen redenen zijn om het

verstrekken van inlichtingen aan de raad met een beroep op het openbaar belang achterwege te laten. De raad kan de beslissing om te weigeren van de burgemeester met de gebruikelijke politieke instrumenten controleren. Dat houdt in dat de raad bijvoorbeeld een motie kan aannemen om de burgemeester alsnog op andere gedachten te brengen.

Geheimhouding

Als de raad niet berust in een gemotiveerde weigering van de burgemeester om de gevraagde informatie te verstrekken, dan is een mogelijke tussenoplossing dat de burgemeester deze informatie alsnog onder geheimhouding verstrekt (artikel 25 lid 2 Gemeentewet). Er bestaat een wettelijk onderscheid tussen het onder geheimhouding verstrekken van stukken aan 'de raad' en aan 'leden van de raad'. Het onder geheimhouding informatie verstrekken aan enkele leden van de raad, bijvoorbeeld aan de fractievoorzitters, kan in de praktijk in veel gevallen afdoende zijn.

Als de raad hiermee geen genoegen neemt, dan kan de burgemeester of volharden in zijn weigering, of de informatie alsnog onder geheimhouding aan de raad als geheel verstrekken. De geheimhouding ten aanzien van stukken die aan de raad als geheel worden verstrekt, betreft echter een zogenoemde voorlopige geheimhouding. Dit omdat de geheimhouding vervalt, indien deze niet op de eerstvolgende raadsvergadering wordt bekrachtigd. Ook kan de raad een bekrachtigde geheimhouding op een later moment opheffen. Uiteindelijk beslist dus de raad in dit geval over het voortduren van de geheimhouding ten aanzien van stukken die worden gezonden.

Twee beperkte mogelijkheden

Als de raad vervolgens in zijn eerstvolgende vergadering de opgelegde verplichting tot geheimhouding niet bekrachtigt of later opheft, biedt de wet geen verdere handvatten meer. De burgemeester heeft dan nog slechts twee beperkte mogelijkheden om te voorkomen dat de informatie openbaar wordt:

1) Het terugnemen van de stukken

Daarvoor geldt dat deze maatregel in praktijk vaak niet effectief zal zijn. Het terugnemen van stukken is namelijk vooral een theoretische mogelijkheid, omdat, hoewel raadsleden niet feitelijk over de stukken beschikken en die dus niet kunnen verspreiden, zij na inzage de

inhoud van de stukken kennen. Indien de raad de geheimhouding niet bekrachtigt of opheft, dan rust op de raadsleden niet langer de verplichting om hun kennis over de inhoud geheim te houden.

2) *een raadsbesluit voordragen tot vernietiging door de Kroon*

Van dit zware instrument wordt zeer terughoudend gebruikgemaakt (ultimum remedium). De voordracht tot vernietiging heeft tot gevolg dat het besluit om de geheimhouding niet te bekrachtigen of op te heffen voor een periode van vier weken niet mag worden uitgevoerd en dat dus de verplichting tot geheimhouding in afwachting van de vernietigingsprocedure in stand blijft. Indien het besluit van de raad door de Kroon wordt vernietigd, blijft de geheimhoudingsplicht in stand en staat het raadsleden niet vrij de informatie met derden te delen.

Samenvattend

- De grondslag voor de rol van de burgemeester bij de verlening van Koninklijke onderscheidingen is neergelegd in het Reglement op de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau.
- De rol van de burgemeester in het decoratiestelsel betreft geen eigenstandige taak van de burgemeester, desgevraagd moet men hierover verantwoording (kunnen) afleggen aan de raad. De burgemeester is in algemene zin verantwoording verschuldigd aan de raad over het 'door hem gevoerde bestuur' op grond van artikel 180 Gemeentewet.
- De burgemeester wordt aangeraden om de raad proactief te informeren over het decoratiebeleid in algemene zin en over de rol van de burgemeester daarbij. Dit om te voorkomen dat de raad over concrete dossiers inlichtingen opvraagt.
- Aanbevolen wordt om aan de raad voor te houden dat er wel informatie over het gevoerde bestuur kan worden verstrekt, maar dat niet zal worden ingegaan op individuele gevallen.
- Indien de raad toch een het verzoek om informatie over een individueel geval indient, is het goed verdedigbaar dat de burgemeester het verstrekken van die informatie mag weigeren omdat dit in strijd is met het openbaar belang.
- Als de raad niet berust in een gemotiveerde weigering van de burgemeester om de gevraagde informatie te verstrekken, dan is een mogelijke tussenoplossing dat de burgemeester deze informatie alsnog onder geheimhouding verstrekt (artikel 25 lid 2

Gemeentewet). Er kan daarbij onderscheid worden gemaakt tussen het onder geheimhouding verstrekken van stukken aan de hele raad of aan enkele leden van de raad.

- Indien de raad de opgelegde geheimhouding niet bekrachtigt of later opheft, is het als ultimum remedium nog mogelijk om het raadsbesluit voor te dragen tot vernietiging door de Kroon.